

ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 11. júna 2013

o spoločných zásadách pre mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody v členských štátoch v súvislosti s porušením práv vyplývajúcich z práva Únie

(2013/396/EÚ)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

- (1) Únia si sama stanovila za cieľ udržiavať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, a to okrem iného uľahčením prístupu k spravodlivosti, a takisto aj cieľ zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa.
- (2) Moderné hospodárstvo niekedy vytvára situácie, keď veľké množstvo osôb môže utrpieť škodu v dôsledku rovnakých protiprávných konaní súvisiacich s porušením práv vyplývajúcich z práva Únie, ktorého sa dopustí jeden alebo viaceri obchodníkov alebo iných osôb („hromadná škoda“). Preto tieto osoby môžu mať dôvod požadovať ukončenie takéhoto správania alebo žiadať náhradu škody.
- (3) Komisia v roku 2005 prijala zelenú knihu o žalobách o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel⁽¹⁾ a v roku 2008 bielu knihu, ktorá obsahovala návrhy možných politík v oblasti kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu v súvislosti s porušením antitrustových pravidiel⁽²⁾. V roku 2008 Komisia uverejnila aj zelenú knihu o kolektívnom uplatňovaní nárokov spotrebiteľov na nápravu⁽³⁾. V roku 2011 uskutočnila verejné konzultácie o problematike zblížovania európskeho prístupu ku kolektívnemu uplatňovaniu nárokov na nápravu⁽⁴⁾.
- (4) Európsky parlament prijal 2. februára 2012 uznesenie k problematike zblížovania európskeho prístupu ku kolektívnemu uplatňovaniu nárokov na nápravu, v ktorom vyjadril názor, že akýkoľvek návrh v tejto oblasti by mal mať formu horizontálneho rámca obsahujúceho spoločný súbor zásad, ktorými sa zabezpečí jednota v rámci prístupu k spravodlivosti prostredníctvom kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu

v rámci Únie, a to najmä pokiaľ ide o práva spotrebiteľov. Parlament takisto zdôraznil, že je potrebné náležite zohľadniť rôzne právne tradície a právne poriadky, ktoré existujú v jednotlivých členských štátoch a posilniť koordináciu medzi členskými štátmi, pokiaľ ide o najlepšie postupy⁽⁵⁾.

- (5) Komisia 11. júna 2013 vydala oznámenie „O problematike európskeho horizontálneho rámca pre kolektívne uplatňovanie nárokov na nápravu“⁽⁶⁾, v ktorom boli zosumarizované doposiaľ prijaté opatrenia, stanoviská zainteresovaných strán a Európskeho parlamentu, pričom v oznámení Komisia predstavila aj svoj názor na niektoré ústredné témy v rámci tejto problematiky.
- (6) Predchádzanie porušeniu práv vyplývajúcich z práva Únie a postihovanie ich porušovania patrí medzi základné úlohy presadzovania verejnoprávnych prostriedkami. Možnosť pre súkromné osoby uplatniť si nároky na základe porušenia týchto práv toto presadzovanie verejnoprávnych prostriedkami dopĺňa. Ak toto odporúčanie odkazuje na porušenie práv vyplývajúcich z práva Únie, týka sa to všetkých situácií, keď sa porušenie pravidiel stanovených na úrovni Únie dotklo, resp. keď sa pravdepodobne dotkne fyzických a právnických osôb.
- (7) Medzi oblasti, do ktorých prináša doplnkové presadzovanie práv vyplývajúcich z práva Únie súkromnoprávnymi prostriedkami pridanú hodnotu, patria také oblasti, ako je ochrana spotrebiteľa, hospodárska súťaž, ochrana životného prostredia, ochrana osobných údajov, právne predpisy upravujúce finančné služby a ochrana investorov. Zásady stanovené v tomto odporúčaní by sa mali uplatňovať horizontálne a vzťahovať sa rovnocenne na všetky tieto oblasti, ale aj na ďalšie oblasti, kde by mohlo byť kolektívne uplatňovanie nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody v súvislosti s porušením práv vyplývajúcich z práva Únie relevantné.
- (8) Jednotlivé súdne konania, ako sú napríklad konania v spotrebiteľských veciach s nízkou hodnotou sporu, sú zvyčajnými prostriedkami na riešenie sporov, v ktorých ide o predídanie škode, ako aj na uplatňovanie nárokov na náhradu škody.

⁽¹⁾ KOM(2005) 672, 19.12.2005.

⁽²⁾ KOM(2008) 165, 2.4.2008.

⁽³⁾ KOM(2008) 794, 27.11.2008.

⁽⁴⁾ KOM(2010) 135 v konečnom znení, 31.3.2010.

⁽⁵⁾ [2011/2089(INI)]

⁽⁶⁾ COM(2013) 401 final.

- (9) Okrem individuálneho uplatňovania nárokov na nápravu zaviedli všetky členské štáty aj rôzne druhy mechanizmov na kolektívne uplatňovanie nárokov na nápravu. Účelom týchto opatrení je predísť protiprávnemu konaniu a ukončiť ho, ako aj zabezpečiť náhradu hromadnej škody. Spojenie nárokov a ich spoločné uplatňovanie môže predstavovať lepší spôsob zabezpečenia prístupu k spravodlivosti, a to najmä v prípadoch, keď náklady na individuálne vedené prípady by jednotlivcov mohli odrádzať od toho, aby sa obracali na súdy.
- (10) Cieľom tohto odporúčania je uľahčiť prístup k spravodlivosti v súvislosti s porušením práv vyplývajúcich z práva Únie a na tento účel odporučiť, že by všetky členské štáty mali mať na vnútroštátnej úrovni zavedené systémy kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu, ktoré by sa riadili tými istými základnými zásadami v rámci celej Únie, a to pri zohľadnení právnych tradícií členských štátov a zavedení právnych poistiek pred zneužitím.
- (11) Pokiaľ ide o problematiku súdnych príkazov ukladajúcich povinnosť zdržať sa určitého konania, Európsky parlament a Rada v tejto oblasti už prijali smernicu 2009/22/ES o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov⁽¹⁾. Postup na vydanie príkazu ukladajúceho povinnosť zdržať sa určitého konania, ktoré sa stanovuje v tejto smernici, však neumožňuje, aby osoby, ktoré tvrdia, že utrpeli škodu v dôsledku protiprávneho správania, získali náhradu škody.
- (12) V niektorých členských štátoch boli zavedené, a to v rôznej miere, postupy na uplatňovanie kolektívnych nárokov na náhradu škody. Medzi postupmi kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu existujúcimi v jednotlivých členských štátoch však existujú veľké rozdiely.
- (13) V tomto odporúčaní sa stanovuje súbor zásad týkajúcich sa súdneho aj mimosúdneho kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu, ktoré by mali byť spoločné v rámci celej Únie, pričom sa rešpektujú rozdielne právne tradície členských štátov. Tieto zásady by mali zabezpečiť, že budú dodržané základné procesné práva strán, pričom by prostredníctvom primeraných právnych poistiek mali zabrániť zneužitiu.
- (14) Odporúčanie sa zaoberá kolektívnym uplatňovaním nárokov na náhradu škody, ale aj, a to v rozsahu primeranom a príslušnom, pokiaľ ide o jednotlivé zásady, kolektívnym uplatňovaním nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania. Nie sú ním však dotknuté mechanizmy, ktoré umožňujú vydávanie zdržiavacích príkazov v konkrétnych odvetviach na základe právnych predpisov Únie.
- (15) Mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu by nemali zasiahnuť do procesnoprávnych poistiek a záruk, ktoré majú účastníci občianskoprávných konaní. Aby sa zabránilo zneužívaniu súdnych sporov
- v prípadoch hromadnej škody, vnútroštátne mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu by mali obsahovať základné právne poistky uvedené v tomto odporúčaní. Vo všeobecnosti by sa členské štáty mali vystríhať prvkov, ktoré sú vo väčšine z nich z pohľadu právnej tradície cudzie, ako sú napr. náhrady škody s represívnou funkciou, nadmieru zatažujúce sprístupňovanie dôkazov pred súdnym konaním a určovanie náhrady škody porotou.
- (16) Postupy na alternatívne riešenie sporov môžu byť efektívnym spôsobom zabezpečenia nápravy v prípadoch hromadnej škody. Tieto postupy by mali existovať popri súdnych mechanizmoch na kolektívne uplatňovanie nárokov, resp. ako dobrovoľný prvok v rámci nich.
- (17) Aktívna legitímácia na podanie kolektívnej žaloby v členských štátoch závisí od druhu mechanizmu kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu. V prípade určitých druhov kolektívnych žalôb, ako sú napr. skupinové žaloby, kde môžu žalobu podať spoločne tie osoby, ktoré tvrdia, že utrpeli škodu, je otázka aktívnej legitímácie jasnejšia ako v prípade žalôb v zastúpení, kde by sa mala otázka aktívnej legitímácie zodpovedajúcim spôsobom ozrejmiť.
- (18) V prípade žalôb v zastúpení by mali mať aktívnu legitímáciu na ich podanie len subjekty poverené *ad hoc*, určené subjekty zastupujúce určité záujmy, a to na základe splnenia stanovených zákonných kritérií, a orgány verejnej moci. Subjekty zastupujúce určité záujmy by mali mať povinnosť preukázať, že majú dostatočné administratívne a finančné kapacity na to, aby mohli náležitým spôsobom zastupovať záujmy žalobcov.
- (19) Pokiaľ ide o dostupnosť financovania na účely vedenia súdneho sporu s cieľom kolektívne uplatniť určitý nárok, mechanizmy upravujúce túto otázku by mali byť také, aby neumožňovali zneužitie systému, resp. aby nevedli ku konfliktu záujmov.
- (20) Aby nedochádzalo k zneužitiu systému a bol zabezpečený riadny výkon spravodlivosti, malo by platiť, že kolektívne uplatňovanie nárokov prostredníctvom súdov by malo byť povolené len v prípade, že sú splnené zákonné podmienky prípustnosti žalôb.
- (21) Súdy by mali zohrávať hlavnú úlohu v súvislosti s ochranou práv a záujmov všetkých strán zúčastnených na konaní na účely kolektívneho uplatňovania nárokov, ako aj v rámci účinného riadenia takýchto konaní.
- (22) V tých oblastiach práva, kde má orgán verejnej moci právomoc rozhodovať o porušení práva Únie, je dôležité zabezpečiť súdržnosť medzi konečným rozhodnutím o porušení a výsledkom konania na účely kolektívneho uplatňovania nárokov prostredníctvom súdov. Okrem toho v prípade konaní o kolektívnych žalobách, ktoré

(¹) Ú. v. EÚ L 110, 1.5.2009, s. 30.

nasledujú po prijatí rozhodnutia orgánu verejnej moci (nadväzná konania) možno predpokladať, že tento orgán už v súvislosti so zistením porušenia práva Únie zohľadnil verejný záujem, ako aj potrebu predísť zneužitiu systému.

- (23) Pokiaľ ide o právo na ochranu životného prostredia, toto odporúčanie zohľadňuje ustanovenia článku 9 ods. 3, 4 a 5 EHK OSN Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor), v ktorom sa podporuje široký prístup k spravodlivosti v súvislosti s environmentálnymi otázkami, stanovujú sa kritériá, ktoré by mali byť dodržané v rámci príslušných postupov, ako aj kritérium, že by tieto postupy mali byť včasné a nie neprimerané nákladné, pričom ustanovuje aj pravidlá informovania verejnosti a možnosť zavedenia mechanizmov napomáhajúcich túto účasť verejnosti.
- (24) Členské štáty by mali byť vyzvané, aby prijali opatrenia potrebné na implementáciu zásad uvedených v tomto odporúčaní najneskôr dva roky po jeho uverejnení.
- (25) Členské štáty by mali podať Komisii správu o vykonávaní tohto odporúčania. Komisia by na základe tohto podávania správ mala monitorovať a hodnotiť opatrenia prijaté členskými štátmi.
- (26) Komisia by mala do štyroch rokov po uverejnení tohto odporúčania posúdiť, či je potrebné prijať ďalšie opatrenia vrátane legislatívnych, aby bolo zabezpečené úplné dosiahnutie cieľov stanovených v tomto odporúčaní. Komisia by predovšetkým mala posúdiť vykonávanie tohto odporúčania a jeho vplyv na prístup ku spravodlivosti, na právo na náhradu škody, ako aj jeho vplyv v súvislosti s potrebou zabezpečiť, aby sa zabránilo zneužívaniu súdnych sporov a potrebou rozvíjať fungovanie jednotného trhu, hospodárstva Európskej únie a dôveru spotrebiteľa,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

I. ÚČEL A PREDMET ÚPRAVY

- Cieľom tohto odporúčania je uľahčiť prístup k spravodlivosti, ukončiť protiprávne konanie a umožniť poškodeným osobám získať náhradu hromadnej škody utrpenej v dôsledku porušenia práv vyplývajúcich z práva Únie, a to pri zabezpečení náležitých procesnoprávných záruk s cieľom zabrániť zneužívaniu súdnych sporov.
- Všetky členské štáty by mali na vnútroštátnej úrovni disponovať mechanizmami kolektívneho uplatňovania nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody, ktoré budú v súlade so základnými zásadami uvedenými v tomto odporúčaní. Tieto zásady by mali byť spoločné pre celú Úniu, a to pri rešpektovaní rôznych právnych tradícií členských štátov. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby postupy kolektívneho uplatňovania nárokov boli spravodlivé, rovnocenné, včasné a nie neprimerané nákladné.

II. VYMEDZENIE POJMOV A ROZSAH PÔSOBNOSTI

- Na účely tohto odporúčania sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:
 - „kolektívne uplatňovanie nárokov“ je i) právny mechanizmus, ktorý zabezpečuje dvom alebo viacerým fyzickým alebo právnickým osobám, resp. subjektu oprávnenému podať žalobu v zastúpení, možnosť uplatňovania si nároku na zastavenie protiprávneho správania (nárok na prikázanie zdržania sa určitého konania), ako aj ii) právny mechanizmus, ktorý zabezpečuje dvom alebo viacerým fyzickým alebo právnickým osobám, čo tvrdia, že utrpeli hromadnú škodu, resp. subjektu oprávnenému podať žalobu v zastúpení, možnosť kolektívneho uplatňovania si nároku na náhradu tejto škody (nárok na náhradu škody);
 - „hromadná škoda“ je situácia, keď dve alebo viaceré fyzické alebo právnické osoby utrpeli škodu v dôsledku jedného a toho istého protiprávneho správania sa dvoch alebo viacerých fyzických alebo právnických osôb;
 - „žaloba o náhradu škody“ je žaloba, prostredníctvom ktorej sa nárok na náhradu škody uplatňuje pred vnútroštátnym súdom;
 - „žaloba v zastúpení“ je žaloba, ktorú podáva subjekt zastupujúci určité záujmy, subjekt poverený *ad hoc* alebo orgán verejnej moci, a to v mene dvoch alebo viacerých fyzických alebo právnických osôb, čo tvrdia, že sú vystavení hrozbe utrpenia hromadnej škody, resp. čo utrpeli hromadnú škodu, pričom tieto osoby nie sú účastníkmi konania;
 - „kolektívna nadväzná žaloba“ je žaloba na kolektívne uplatňovanie nárokov, ktorá sa podáva po tom, ako orgán verejnej moci prijal konečné rozhodnutie, že došlo k porušeniu práva Únie.

V tomto odporúčaní sa stanovujú spoločné zásady, ktoré by sa mali uplatňovať na všetky prípady kolektívneho uplatňovania nárokov, ako aj osobitné zásady na účely kolektívneho uplatňovania nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a nárokov na náhradu škody.

III. SPOLOČNÉ ZÁSADY NA ÚČELY KOLEKTÍVNEHO UPLATŇOVANIA NÁROKOV NA PRIKÁZANIE ZDRŽANIA SA URČITÉHO KONANIA A NÁROKOV NA NÁHRADU ŠKODY

Aktívna legitímácia na účely podania žaloby v zastúpení

- Členské štáty by mali na základe jednoznačne stanovených podmienok spôsobilosti určiť subjekty zastupujúce určité záujmy, ktoré môžu podávať žaloby v zastúpení. Medzi tieto podmienky spôsobilosti by mali patriť prinajmenšom tieto požiadavky:
 - subjekt by mal mať neziskovú povahu;

- b) mala by existovať priama súvislosť medzi hlavnými úlohami subjektu a údajne porušenými právami vyplývajúcimi z práva Únie, o ktorých sa koná, ako aj
- c) subjekt by mal mať dostatočné kapacity, v zmysle dostatočných finančných a ľudských zdrojov, ako aj právnej odbornosti, aby bol schopný zastupovať viacerých žalobcov v ich najlepšom záujme.
5. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby určený subjekt, po tom ako prestane spĺňať jednu alebo viacero uvedených podmienok, stratil status určeného subjektu.
6. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby žaloby v zastúpení mohli podávať len subjekty, ktoré na to boli vopred oficiálne určené v súlade s odporúčaním uvedeným v bode 4, resp. subjekty, ktoré boli poverené *ad hoc* na účely konkrétnej žaloby v zastúpení, a to vnútroštátnymi orgánmi alebo súdmi členského štátu.
7. Členské štáty by nadôvažok alebo ako alternatívnu možnosť mali stanoviť, že na podanie žaloby v zastúpení sú oprávnené aj orgány verejnej moci.

Prípustnosť

8. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa v čo najskoršej fáze súdneho sporu zastavili veci, v prípade ktorých nie sú splnené podmienky stanovené pre žaloby v zastúpení, resp. veci zjavne právne bezdôvodné.
9. Súdny by na tento účel mali uskutočniť na vlastný podnet potrebné preskúmanie.

Informácie o kolektívnom uplatňovaní nárokov prostredníctvom súdov

10. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby subjekty zastupujúce určité záujmy alebo skupina žalobcov mali možnosť šíriť informácie o údajnom porušení práv vyplývajúcich z práva Únie a o ich úmysle požadovať prikázanie zdržania sa tohto konania, ako aj o hromadnej škode a ich úmysle požadovať náhradu škody prostredníctvom kolektívneho uplatnenia nárokov. Rovnaké možnosti by sa mali zabezpečiť pre subjekty zastupujúce určité záujmy, subjekty poverené *ad hoc* alebo pre skupiny žalobcov, pokiaľ ide o prebiehajúce konanie o žalobe o náhradu škody.
11. Spôsoby šírenia by predovšetkým mali zohľadňovať osobitné okolnosti príslušnej hromadnej škody, slobodu prejavu, právo na informácie a právo na ochranu dobrého mena alebo hodnoty žalovanej spoločnosti pred tým, než súd svojím konečným rozsudkom zistil jej zodpovednosť za údajné porušenie alebo škodu.

12. Uvedenými spôsobmi šírenia nie sú dotknuté pravidlá Únie o zneužití vnútorných informácií a manipulácii s trhom.

Náhrada právnych nákladov úspešného účastníka

13. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby účastník, ktorý bol v konaní na účely kolektívneho uplatňovania nárokov neúspešný, nahradil v súlade s podmienkami stanovenými v príslušných vnútroštátnych právnych predpisoch nevyhnutné právne náklady úspešnej strany (zásada „neúspešný účastník konania platí“).

Financovanie

14. Žalobca by mal byť povinný už na začiatku konania súdu oznámiť pôvod finančných prostriedkov, ktoré bude používať na účely vedenia konania.
15. Súd by mal mať právo zastaviť konanie, ak v prípade, že sa využívajú finančné prostriedky poskytnuté treťou osobou:
- existuje konflikt záujmov medzi treťou osobou a žalobcom a jeho členmi;
 - tretia osoba nemá dostatok zdrojov, aby dokázala uspokojiť svoje finančné záväzky voči žalobcovi, ktorý podal návrh na začatie konania na účely kolektívneho uplatňovania nárokov;
 - žalobca nemá dostatok prostriedkov, aby nahradil náklady protistrany v prípade neúspechu kolektívneho uplatnenia nárokov.
16. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby v prípadoch, keď je žaloba na účely kolektívneho uplatnenia nárokov financovaná treťou osobou, bolo tejto tretej osobe zakázané:
- usilovať sa o ovplyvnenie procesných rozhodnutí žalobcu, a to aj pokiaľ ide o urovanie;
 - poskytovať financovanie na účely kolektívneho uplatnenia nárokov voči žalovanému, ktorý je konkurentom osoby poskytujúcej financovanie, resp. voči žalovanému, od ktorého je osoba poskytujúca financovanie závislá;
 - účtovať si za poskytnutie financovania neprimeraný úrok.

Cezhraničné veci

17. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby v prípade, že sa spor týka fyzických alebo právnických osôb z viacerých členských štátov, nebránili vnútroštátne pravidlá upravujúce otázku prípustnosti alebo aktívnej legitímácie zahraničných skupín žalobcov, resp. subjektov zastupujúcich určité záujmy s pôvodom v iných vnútroštátnych právnych systémoch, vedeniu jedného konania na účely kolektívneho uplatňovania nárokov na jednom súde.

18. Akýkoľvek subjekt zastupujúci určité záujmy, ktorý bol vopred určený niektorým členským štátom ako aktívne legítimovaný na podávanie žalôb v zastúpení, by mal byť oprávnený na podanie žaloby na súde v členskom štáte, ktorý je príslušný na prejednanie predmetnej hromadnej škody.

IV. OSOBITNÉ ZÁSADY TÝKAJÚCE SA KOLEKTÍVNEHO UPLATŇOVANIA NÁROKOV NA PRIKÁZANIE ZDRŽANIA SA URČITÉHO KONANIA

Účelné postupy na uplatňovanie nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania

19. Súdny a príslušné orgány verejnej moci by mali prejednávať nároky na prikázanie zdržania sa určitého konania, ktoré porušuje práva vyplývajúce z práva Únie, s náležitou účelnosťou, vo vhodných prípadoch aj za použitia skráteného konania, aby sa tak zabránilo vzniku akejkoľvek ďalšej škody v dôsledku predmetného porušenia.

Efektívne presadzovanie príkazov na zdržanie sa určitého konania

20. Členské štáty by mali zaviesť primerané sankcie voči neúspešnému účastníkovi, aby zabezpečili dosiahnutie skutočného súladu s príkazom na zdržanie sa určitého konania, vrátane povinnosti zaplatiť určitú stanovenú sumu za každý deň omeškania, resp. akúkoľvek inú sumu stanovenú vo vnútroštátnych právnych predpisoch.

V. OSOBITNÉ ZÁSADY TÝKAJÚCE SA KOLEKTÍVNEHO UPLATŇOVANIA NÁROKOV NA NÁHRADU ŠKODY

Ustanovenie žalujúceho účastníka na základe zásady predchádzajúceho súhlasu (tzv. zásada „opt-in“)

21. Žalujúci účastník by sa mal vytvárať na základe výslovného súhlasu fyzických alebo právnických osôb, ktoré tvrdia, že utrpeli škodu (tzv. zásada „opt-in“). Akékoľvek výnimky z tejto zásady poskytnuté zákonom alebo na základe súdneho príkazu by mali byť riadne odôvodnené potrebou riadneho výkonu spravodlivosti.

22. Člen žalujúceho účastníka by mal mať možnosť kedykoľvek pred vynesením konečného rozsudku, resp. pred iným platným skončením veci, a to za rovnakých podmienok ako platia v prípade individuálnych žalôb, žalujúceho účastníka opustiť, a to bez toho, aby tým stratil možnosť uplatňovať si svoje nároky inou formou, ak to nemarí riadny výkon spravodlivosti.

23. Fyzické alebo právnické osoby, ktoré tvrdia, že utrpeli rovnakú hromadnú škodu, by mali mať možnosť pripojiť sa k žalujúcemu účastníkovi, a to kedykoľvek pred vynesením konečného rozsudku, resp. pred iným platným skončením veci, ak to nemarí riadny výkon spravodlivosti.

24. Žalovanému by sa mali poskytovať informácie o zložení žalujúceho účastníka, ako aj o akýchkoľvek zmenách v jeho zložení.

Kolektívne alternatívne riešenie sporov a urovnania

25. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby účastníci sporu, ktorého predmetom je hromadná škoda, boli motivovaní na jeho urovanie konsenzuálne alebo mimosúdne, či už vo fáze pred začatím súdneho konania, alebo počas jeho priebehu, a to pri zohľadnení požiadaviek smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach⁽¹⁾.

26. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov prostredníctvom súdov boli doplnené vhodnými nástrojmi na kolektívne alternatívne riešenie sporov, ktoré by účastníci súdneho sporu mali k dispozícii pred jeho začatím aj v jeho priebehu. Použitie takýchto prostriedkov by malo závisieť len od vôle účastníkov súdneho sporu.

27. Plynutie akýchkoľvek lehôt uplatniteľných na nároky počas obdobia od momentu, keď sa strany dohodli, že sa pokúsia vyriešiť svoj spor prostriedkami alternatívneho riešenia sporov, až do momentu, keď jeden alebo obaja účastníci výslovne ukončia svoju účasť na tomto alternatívnom riešení sporov, by malo byť pozastavené.

28. Legalitu záväzných výsledkov kolektívneho urovnania by mali overovať sudy, a to po zvážení príslušnej ochrany záujmov a práv všetkých účastníkov.

Právne zastúpenie a odmeny advokátov

29. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby odmena advokátov ani spôsob jej výpočtu nepôsobili ako stimuly na vedenie súdnych sporov, ktoré sú zbytočné z pohľadu záujmov ktorejkoľvek zo strán.

30. Členské štáty by nemali povoliť odmeny advokátov závisiace od výšky vysúdenej sumy, v prípade ktorých hrozí, že budú presne takým stimulom. Členské štáty, ktoré výnimочно povolujú odmeny advokátov závisiace od výšky vysúdenej sumy, by mali mať vhodné vnútroštátne právne predpisy upravujúce tento druh odmien v prípade kolektívneho uplatňovania nárokov, a to najmä pri zohľadnení práva na úplnú náhradu škody členov žalujúceho účastníka.

Zákaz náhrady škody s represívnou funkciou

31. Náhrada škody priznaná fyzickým alebo právnickým osobám, ktoré utrpeli hromadnú škodu, by nemala presiahnuť náhradu, ktorá by bola priznaná, ak by sa nárok uplatňoval prostredníctvom jednotlivých žalôb.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 136, 24.5.2008, s. 3.

Zakázaná by mala byť predovšetkým náhrada škody s represívnu funkciou, vedúca k tomu, že sa žalujúcemu účastníkovi prizná plnenie presahujúce utrpenú škodu.

Financovanie na účely kolektívneho uplatňovania nárokov na náhradu škody

32. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby popri všeobecných zásadách financovania v prípade, že tretie osoby poskytujú finančné prostriedky na účely kolektívneho uplatňovania nárokov na náhradu škody, bolo zakázané použiť ako základ pre určenie výšky odmeny pre túto tretiu osobu alebo výšky úroku pre túto osobu sumu dohodnutú v rámci urovnania alebo sumu priznanej náhrady škody, pokiaľ mechanizmy financovania nereguluje orgán verejnej moci na účely zabezpečenia záujmov strán.

Kolektívne nadväzné žaloby

33. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby v tých oblastiach práva, kde má orgán verejnej moci právomoc prijať rozhodnutie, že bolo porušené právo Únie, vo všeobecnosti ako pravidlo platilo, že začatie konania na účely kolektívneho uplatňovania nárokov prostredníctvom súdov by malo byť možné len v prípade, že orgán verejnej moci s konečnou platnosťou už ukončil svoje pred týmto konaním začaté konanie. V prípade, že sa konanie orgánu verejnej moci začalo v čase, keď už prebiehalo konanie na účely kolektívneho uplatňovania nárokov prostredníctvom súdu, súd by sa mal vystríhať toho, aby rozhodol v rozpore s uvažovaným rozhodnutím tohto orgánu verejnej moci. Na tento účel by mal súd konanie pozastaviť, a to až do skončenia konania na orgáne verejnej moci.
34. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby v prípade nadväzných žalôb osoby, ktoré tvrdia, že utrpeli škodu, nestratili možnosť uplatňovať si nárok na náhradu škody pre uplynutie premlčacej lehoty, ak sa ešte s konečnou platnosťou neskončilo konanie na orgáne verejnej moci.

VI. VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Register kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu

35. Členské štáty by mali zriadiť vnútroštátny register kolektívnych uplatňovaní nárokov prostredníctvom súdov.
36. Vnútroštátny register by mal byť v elektronickej podobe a inak bezplatne prístupný všetkým zainteresovaným osobám. Internetové stránky registra by mali poskytovať

prístup ku komplexným a objektívnym informáciám o možných spôsoboch získania náhrady škody, a to vrátane mimosúdnych spôsobov jej získania.

37. Členské štáty by sa s pomocou Komisie mali usilovať zabezpečiť súdržnosť informácií zhromažďovaných v registroch, ako aj o ich interoperabilitu.

VII. DOHLAD A PODÁVANIE SPRÁV

38. Členské štáty by mali implementovať zásady uvedené v tomto odporúčaní do vnútroštátnych systémov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu najneskôr do 26. júla 2015.
39. Členské štáty by mali zhromažďovať spoľahlivé ročné štatistické údaje o počte mimosúdnych a súdnych konaní o kolektívnych nárokoch na nápravu a informácie o účastníkoch, predmete a výsledku týchto konaní.
40. Členské štáty by mali Komisii poskytovať informácie zhromaždené v súlade s bodom 39 na ročnom základe, a po prvýkrát najneskôr do 26. júla 2016.
41. Komisia by mala na základe praktických skúseností posúdiť vykonávanie tohto odporúčania najneskôr do 26. júla 2017. Komisia by v tejto súvislosti mala predovšetkým posúdiť vplyv odporúčania na prístup k spravodlivosti, na právo na náhradu škody, na potrebu zabrániť zneužívaniu súdnych sporov a potrebu rozvíjať fungovanie jednotného trhu, malé a stredné podniky, konkurencieschopnosť hospodárstva Európskej únie a dôveru spotrebiteľa. Komisia by takisto mala posúdiť, či by mali byť navrhnuté ďalšie opatrenia na upevnenie a posilnenie horizontálneho prístupu, ktorého vyjadrením je toto odporúčanie.

Záverečné ustanovenia

42. Toto odporúčanie by sa malo uverejniť v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli 11. júna 2013

Za Komisiu
predseda
José Manuel BARROSO